

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne : **R. A.**, rod. T., bývajúca v P., zastúpená JUDr. J. P., advokátom v P., proti žalovaným : **1/ K. Ž.**, rod. B., bývajúca v P., **2/ M. B.**, rod. B., bývajúca v P., obe právne zastúpené JUDr. L. L., advokátom v P., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15 C 54/2000, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. novembra 2012 sp. zn. 5 Co 133/2012, 5 Co 138/2012

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 29. novembra 2012 sp. zn. 5 Co 133/2012, 5 Co 138/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 27. septembra 2011 č.k. 15 C 54/2000-525 určil, že žalobkyňa je vlastníčkou nehnuteľnosti – parcely č. X.-záhrada o výmere X. m² zapísaná na LV č. X. katastrálne územie P., Správa katastra P. tak, ako je vyznačená v geometrickom pláne vyhotoviteľa J. B., č. plánu X. úradne overeného dňa 12.4.2011 V. R.. V prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol a vyslovil, že o trovách konania a trovách štátu bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Doplňacím rozsudkom zo 14. júna 2012 č.k. 15 C 54/2000-586 okresný súd doplnil výrok rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 15 C 54/2000-525 o osobné údaje žalobkyne a náležitosti geometrického plánu, ktorý správne znie takto :

Určuje, že žalobkyňa R. A., rod. T., nar. X., r. č. X. bytom P., je vlastníčkou nehnuteľnosti parc. č. X.-záhrada o výmere X. m² zapísaná na LV č. X. katastrálne územie P., Správa katastra P. tak, ako je vyznačená v geometrickom pláne vyhotoviteľa J. B., č. plánu X. úradne overeného dňa 12.4.2011 V. P., ktorý je súčasťou tohto rozsudku.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 29. novembra 2012 č.k. 5 Co 133/2012-630, 5 Co 138/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. okrem výroku o zamietnutí žalobného návrhu v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania a trovách štátu. Odmietol odvolanie žalobkyne proti dopĺňaciemu rozsudku č. k. 15 C 54/2000-586 zo dňa 14.6.2012. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že odvolanie žalobkyne čo do výroku o zamietnutí žalobného návrhu v prevyšujúcej časti a súvisiacemu výroku o trovách konania a trovách štátu nie je dôvodné, a čo do dopĺňacieho rozsudku je potrebné ho odmietnuť. Súd prvého stupňa rozhodol správne, keď žalobný návrh v prevyšujúcej časti zamietol. Preto rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým súd prvého stupňa v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol a v súvisiacich výrokoch o trovách konania a trovách štátu s tým, že o nich bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej podľa ustanovenia § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktoré odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 písm.a/ a b/ O.s.p. Navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Následne podaniami zo dňa 2.1.2013 a dňa 20.2.2013 ako aj 9.4.2013 dovolanie písomne odôvodnila.

Žalované 1/, 2/ sa písomne k podanému dovolaniu žalobkyne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednáwanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovení § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa,

ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým tento vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.), je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p.

Ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolateľka namietala, že v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. bez toho, aby ich bližšie špecifikovala. Existencia procesnej vady v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolací súd sa osobitne zameril na skúmanie, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Dospel pritom k záveru, že konanie je takouto vadou postihnuté.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručuje v podmienkach právneho

poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm.f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné právo, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V preskúmvanej veci súd prvého stupňa určil vlastníctvo žalobkyne k nehnuteľnosti a v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol s tým, že o trovách konania a trovách štátu bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Dopĺňacím rozsudkom doplnil výrok okresného súdu o osobné údaje žalobkyne a náležitosti geometrického plánu. Odvolanie žalobkyne bolo podané proti rozsudku súdu prvého stupňa proti druhému a tretiemu výroku, t. j. výroku, ktorým v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol ako aj výroku o trovách konania a trovách štátu. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. okrem výroku o zamietnutí žalobného návrhu v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania a trovách štátu. Odmietol odvolanie žalobkyne proti dopĺňaciemu rozsudku č. k. 15 C 54/2000-586 zo dňa 14.6.2012. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že súd prvého stupňa rozhodol správne, keď žalobný návrh v prevyšujúcej časti zamietol. Preto rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým súd prvého stupňa v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol a v súvisiacich výrokoch o trovách konania a trovách štátu s tým, že o nich bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej podľa ustanovenia § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať jeho správnosť a zároveň musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t. j. musí byť preskúmateľné.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Hoci judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-A, str. 12, § 29; Hiro Balani c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-B; Georgiadis c/a Grécko z 29. mája 1997; Higgins c/a Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutia aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu vyjadrené v závere „súd prvého stupňa rozhodol správne, keď žalobný návrh v prevyšujúcej časti zamietol, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým súd prvého stupňa v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol a v súvisiacich výrokoch o trovách konania a trovách štátu s tým, že o nich bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej podľa ustanovenia § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil“ sú v nesúlade s výrokom rozsudku odvolacieho súdu „potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. okrem výroku o zamietnutí žalobného návrhu v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania a trovách štátu“, čo robí rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 237 písm.f/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodov vyššie uvedených napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová